

Gåsön (Fyrön)

Gåsö med Vingens fyr sedd från "Ekestubben"

Fram till slutet av 1800-talet ägdes alla större öar i Vänern av Kronan. Så var även fallet med Gåsön.

Seglationen på Vingens hamn hade blivit så betydelsefull att det var motiverat att förse hamnen med en inseglingsfyr. Detta medförde att "Vänerns Seglationssyrelse" anlade en fyrplats på Gåsön, som därmed övergick i Seglationssstyrelsens ägo. Styrelsen fick fastebrev (lagfart) på ön den 29 mars 1871¹. Tillsyn av sjöfarten på Vänern sköttes sedan 1799 av Vänerns Seglationssstyrelse². Denna var ansvarig för byggandet och skötseln av fyrar, utprickning av farleder, lotsverksamhet m.m.

Erik Holmström skriver i boken Vänerns fyrar:

"Den f.d. fyrplatsen på Gåsön är en av Vänerns finaste äldre fyrmiljöer. Den nordvästra huvudfyren är ett bostadshus med fyrtorn på taket, uppfört 1867 och något ombyggt 1904. Det skiffertäckta huset har utseendet från 1900-talets början och är helt i behåll. Trots att fyren är nedlagd sedan länge, är det ålderdomliga fyrtornet intakt med altan och liten lanternin. Vid huset står en rödmålad oljebod, samt en rödmålad f.d. uthuslänga med skiffertak. Den lilla sydöstra fyren vetter ut mot öppna sjön. Fyrkuren från 1867 beskrevs i brandförsäkringshandlingar 1884 som "ett fyruppassningshus med lykta i väggen". Kuren är troligen helt intakt sedan 1800-talet och är en av Vänerns äldsta och mest ursprungliga små fyrkurar.

Den f.d. fyrplatsen är i privat ägo sedan 1943. Vingens fyrar var oljefyrar. År 1904 genomfördes moderniseringar; bl.a. ändrades karaktären från fast rött sken till växelsken vitt/ rött.

Fredrik Eriksson var Vingens förste fyrvaktare och han var verksam från 1867 till strax efter år 1900. Efterträdaren var sonen Johannes Fredriksson. År 1913 blev Karl Hultfeldt fyrvaktare på Vingen och han tjänstgjorde fram till nedläggningen 1941. Från 1919 skötte fyrvaktaren på Vingen även Megrundets fyr”.

Sjöfarten på Vingen avtog dock på 1920-talet. I juli 1939 hade hamnen endast angjorts av tre fartyg ditintills under seglationssäsongen. Ingen lastning eller lossning hade skett. Mot den bakgrunden släcktes fyarna 1941. Då inte Seglationsstyrelsen längre hade behov av Gåsön som fyrplats, såldes ön 30/12 1943³ till Adolf Andersson på Lille-skog, varigenom ön kom att bilda en egen fastighet Ö. Bodane 1:14. Fyrvaktarbostaden är sedan dess använd som fritidshus.

Fyrvaktarbostaden hyrdes ut under många år till läkarfamiljen Göran Hård av Segerstad från Sigtuna. De hade en sommar, med sin

fritidsbåt, gått in till Vingen för att söka. De hade en sommar, med sin fritidsbåt, gått in till Vingen för att söka natthamn. Han blev då så betagen i Vingen och Fyren, att han genast sökte upp Adolf Andersson för att om möjligt få hyra fyrstugan, vilket han ju också fick. Att kärleken till trakten blev livslång, visade sig genom att han och hans hustru valde sin gravplats på Ånimskogs kyrkogård.

Efter Adolf Anderssons död blev Gåsön, vid arvsskiftet efter honom 1980, tillskiftad hans syster Lisas barn Assar och Johan Hedenberg samt Lilian Nilsson. Senare har ön övergått i Johans dotter Marias och hennes mans ägo.

20-05-30 Lars Lundin

Fyrstugan på Hultfeldts tid.

Fyrstugan sedd från landsidan.

Den vita gavelväggen mot sjön. Ägarparet Maria och Tomas t.h

Utsikt från lanterninen. "Lillefyren" till höger.

Noter

¹ Fastighetsboken Bodane Östra Nr. 1:14, Rum 1.

² 1799 bildades "Venerns Seglationsstyrelse" i Kristinehamn på initiativ av Petter Johan Warberg. Den primära orsaken var invigningen år 1800 av Trollhätte kanal genom vilken Vänern blev farbar till och från Västerhavet. 1799-1812 var Baltzar von Platen ordförande för Seglationsstyrelsen.

³ Fastighetsboken Bodane Östra Nr. 1:14, Rum 2, samt 1980 Rum 3 - 5